

Fénytengerben a megyeszékhely

A műjégpályák is megnyíltak

Fotó: Nagy Tibor

Idén több száz marosvásárhelyi mikulásoszott a Rózsák terén, illetve a Színház téren. A virágóra helyén magasló fényő dísfényeinek Szent Miklós előestéjére időzített felkapcsolásán ezúttal is minden korosztály jelen volt, babakocsik és pár négylábú kedvenc is feltűnt a tömegben, és természetesen fiatalok, családosok és idősek is szép számban várták a főtéri fénytengert.

Nagy Székely Ildikó

„Szent karácsony eljött, az ég a földre szállt” – énekelt az ünnepi visszazámlálás előtt

Fülöp Denisa, a Gyermek Palotájának kis tehetsége, akit a szintén „palotás” Andreea Vasile román nyelvű dallal követett. A fények felgyújtását szinte mindenki igyekezett megörökíteni, a résztvevőket a dermesztő hideg sem tartotta vissza attól, hogy előkapják és percekig a magasba tartásuk mobiltelefonjukat.

A díszkivilágítás beindításakor a fénylő Télapó-busz is útra kelt. A polgármesteri hivatal erre az estére időzítette a Színház téri és a várbeli korcsolyapálya megnyitóját is. A Színház téri kisebb, mintegy 600 négyzetméteres pályát elsőként a marosvásárhelyi kis jégkorongozók vették birtokba, majd a korcsolyázni vágyó családok, baráti társaságok is jégre szállhattak. A forró csokit és teát, forralt bort, mézet, kürtőskalácsot és csecsebecsüket kínáló karácsonyi vásár bódéival körbevett pálya különleges, ünnepi hangulatot árasztott a megnyitón, és a korcsolyázók szerint a jég is jó minőségű volt. Szépséghibaként az illemhely hiányát említhetjük. Igaz, hogy a közeli aluljáróban van közvéccé, de oda korcsolyával „levickélni” elég nyaktörő mutatvány.

Csütörtök este a várbeli műjégpálya is megnyílt. A megnyitón mindkét pályát ingyen használhatták a korcsolyázók, péntektől a ki-függesztett díjszabások érvényesek.

Csütörtök este a várbeli műjégpálya is megnyílt. A megnyitón mindkét pályát ingyen használhatták a korcsolyázók, péntektől a ki-függesztett díjszabások érvényesek.

Keresse az újságárusoknál!

Ne feledje IDEJÉBEN megújítani előfizetését!

Ha előfizet, BIZTOSAN kézhez kapja FÉLÁRON!

Telefon: 0742-828-647

Az Örök Fiatal szobrai

Kulcsár Béla szobrászművész nevét ma már nem sokan ismerik, holott minden marosvásárhelyi láthatta legalább két alkotását: a Színház téri szoborcsoportot és a Párkány/Kornisa negyedben lévő Ijásznot.

3.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- ▶ kontaktlencse-felírás és rendelés
- ▶ ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- ▶ mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- ▶ a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- ▶ kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- ▶ korszerű számítógép-vezérelt japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk (plasztik- és üveglencsét egyaránt) (gyors, olcsó és precíz munkával)
- ▶ szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- ▶ új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- ▶ terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

A KULCSEMBER

ALCANTARA

Horvát Székelyek Iskolai Hírlapja

DECEMBER

7., szombat
A Nap kel
7 óra 52 perckor,
lenyugszik
16 óra 36 perckor.
Az év 341. napja,
hátravan 24 nap.

IDŐJÁRÁS

Napos idő
Hőmérséklet:
max. 3 °C
min. -8 °C

Isten éltesse!

Ma AMBRUS,
holnap MÁRIA napja.
MÁRIA: bibliai eredetű nő
név. Jelentése megfjettlen,
minden magyarázata vitatott.

❄ ❄ ❄

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2019. december 6.

1 EUR	4,7785
1 USD	4,3069
100 HUF	1,4461
1 g ARANY	204,2895

Csak marosvásárhelyi lakhelyű
szülők élhetnek a lehetőséggel

Kétezer lejes támogatás újszülötteknek

Dr. Magyary Előd helyi tanácsos kezdeményezésére idén április 25-én a marosvásárhelyi önkormányzat 143-as számmal elfogadta azt a határozatot, melynek értelmében a marosvásárhelyi újszülöttek szülei 2000 lejes anyagi támogatásban részesülnek. A juttatás anyagi keretét a novemberi tanácsülésen jóváhagyott költségvetés szavatolja.

Mezey Sarolta

– *Miért tartják fontosnak a fiatal családok támogatását, és hogyan született meg ez a határozat?* – kérdeztük dr. Magyary Előd tanácsost.

– A támogatásra vonatkozó határozat, az anyagi segítségen túlmenően, gesztusértékű. Fontosnak tartom, hogy támogassuk azokat a fiatal családokat, amelyek itthon maradtak, és itthon vállalnak gyermeket. Valamilyen módon ösztönözni kell városunkban a gyermekvállalást, mert a születések száma csökkenő tendenciát mutat. Nem újdonság, hogy több városban próbálnak tenni azért, hogy a fiatal családokat segítsék, hogy érezzék, rájuk is gondolnak. Nekem is jólesett, amikor az első gyermekünk megszületett – akkori pénzben másfél millió lejt kaptunk. Nem az összeg, hanem a gesztus számított sokat.

– *A városnak lesz-e anyagi kerete a támogatás kifizetésére?*

– Akkor, amikor ezt a határozattervezetet benyújtottam, elemeztük, hogy évente átlagban hány gyermek születik a városban, hogy a projekt kivitelezéséhez szükséges költségvetést meg tudjuk szabni. Tavaly, 2018-ban 1453 marosvásárhelyi lakhelyű gyermek jött világra. Tehát ennek a számnak a figyelembevételével, amit átlagnak tekintettünk, hoztuk meg a határozatot.

– *Kik jogosultak a 2000 lejre?*

– Azoknak az újszülötteknek a szülei jogosultak rá, akik marosvásárhelyi lakhellyel rendelkeznek, és akik az utóbbi 12 hónapban alkalmazottként dolgoztak. Azok, akik megfelelnek a követelményeknek, munkakönyves alkalmazottak, minden további nélkül kérhetik ezt a segítséget.

– *Eddig több mint 250 család igényelte a támogatást, közülük 160-nak fizették ki.*

– Minden család, amely feliratkozott és jogosult rá, meg fogja azt kapni, hiszen a költségvetést novemberben elfogadtuk. Január-februárban meglesz az új költségvetés, s ebbe visszamenőleg befoglalják azokat a jogosultakat is, akik eddig nem kapták meg a támogatást – fogalmazott dr. Magyary Előd.

A támogatási kérelmet a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal szociális igazgatóságához kell benyújtani.

Szükséges iratok: a szülők eredeti személyazonossági iratai és ezek fénymásolata, munkahelyi igazolás (eredeti), továbbá a gyermek eredeti születési bizonyítványa és ennek fénymásolata.

A tanácsi határozatban leszögezik, hogy a kizárólag marosvásárhelyi lakhelyű szülők újszülött gyermeke csak egyszer kaphatja meg ezt a támogatást, és a szülőknek legalább egyévnnyi megszaktítás nélküli hivatalos munkaviszonyuk kell legyen. További követelmény, hogy a születés marosvásárhelyi születészet legyen bejegyezve. A dossziét egy hónappal a csecsemő születése után kell benyújtani, és csak abban az esetben fogadják el, ha minden szükséges iratot mellékeltek, ellenkező esetben a dossziét kénytelenek visszautasítani.

Jótegyokodnak Szovátán

Szívesen dolgoztak a fodrásznők, a gyerekek is örültek az új frizuráknak

A hét folyamán több adventi jótegyokonyági megmozdulást is szerveztek Szovátán a rászorulóknak érdekében.

Az önkormányzat kezdeményezésére a hét első napján délután tizenegy helyi fodrász kereste fel a helyi Szent József Gyermekotthont, hogy levágják az ott nevelkedő mintegy hatvan gyerek haját az ünnep előtt. A fodrászok lelkesen dolgoztak, hogy a bentlakó lányok többségének a kívánt Kleopátra-frizurát, a fiúknak a klasszikus tüksék, rövid hajformát megalkossák.

Az idén sem feledkezett el a szovátai gyerekekről Abodi Nagy Blanka székelyudvarhelyi énekesnő, aki évente szervez hagyományos jótegyokonyági koncertet a városban. Az ideire szombaton 18 órától kerül sor Adventi áhítat címmel a Domokos Kázmér művelődési házban: a színpadra lépő művész a Fundamentum zenekar kíséretében adja elő ünnepi dalait. A belépő értéke 15 lej, amit az előadók adományként ajánlanak fel a szovátai Szent József Gyermekotthon számára.

Idén is indított jótegyokonyági akciót a szovátai Kicsi Gomba étterem, amely az adventi időszakban évek óta arra törekszik, hogy a karácsony a szokottnál valamivel több legyen akár a családban, akár a közösségen belül. Ezért most felhívást intézett, hogy bárki legyen „JÓtegyok JÓtegyok”. Azaz a hét folyamán a város lakosai mellett a turistákat is szívesen látják, hogy csatlakozzanak a Medve-tó partján álló vendéglő kezdeményezéséhez. Az étterem két főételt ajánlott fel jótegyokony célra, és az abból származó teljes bevételt két nehéz élethelyzetbe került embernek ajánldékozza. A kezdeményezők két súlyos betegségben szenvedő szovátai személyt szeretnének megsegíteni az összegyűlt pénzüsszegekből: egy myeloma multiplexben szenvedő nagymamát, valamint egy nemrégiben özvegyen maradt édesanyát, akinél nyaki nyirokcsomó-daganatot állapítottak meg. Ha bárki Szovátán jár, és úgy érzi, hogy megenged magának egy ebédet/vacsorát, ezzel a rászorulóknak segíthet. „Kísérje jött az adventi időszakot, és legyen tartalmasabb karácsonyunk!” – áll a kezdeményezők felhívásában. (grl)

Le misanthrope – Az új embergyűlölő

Molière 1666-ban bemutatott művét Bodolay Géza mai átíratában és rendezésében láthatja a közönség december 8-án, vasárnap 19.30 órától a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Kistermében.

„Egy szológitárt szorongatva megjelenik egy Molièrere emlékeztető alak, és vadul játszani kezdi az AC/DC egyik közismert dalát. Így indul a marosvásárhelyi előadás – és egészen másképp folytatódik (bár a gitáros jelenetváltásokkor még látható és hallható lesz egy-egy pillanatra).

Egy rizsoporos párókat és korabeli barokk öltözetet viselő alak tűnik fel a színpadon, kimódolt járással végigvonul a színen, és elkezd felolvasni valami régi szöveget. Semmit nem értünk belőle. De annyi időnk sincs, hogy e zavaró körülmény miatt elfogyjon a türelmünk: jön valaki, és hazaküldi ezt a Napkirály udvarából idetevet alakot. (...)

Kezdődhet végre az előadás – a mi előadásunk.” – Gulyás Gábor

(forrás: <https://papageno.hu/szinhaz/2019/02/kepmutatok-kora/>)

Fotó: Bereczky Sándor

Szereplők: Alceste – Bíró József, Philinte – Bokor Barna, Célimene – B. Fülöp Erzsébet, Oronte – Galló Ernő, Clitandre – Csíki Szabolcs, Arsinoé – Biluska Annamária, Éliante – Szabó Fruzsina, Jean-Baptiste – Varga Balázs, M. szobra – Korpos András.

Rendező: Bodolay; díszlettervező: Mira János; jelmeztervező: Bianca Imelda Jeremias; rendező-asszisztens: Szabó Réka.

A 14 éven felülieknek ajánlott előadás román nyelvű felirattal követhető.

Jegyeket a színház Kultúrpalotában működő jegyirodájában: keddpéntek 12–17.30 óra között (tel. 0372-951-251), a Színházban működő jegypénztárban: keddpéntek 9–15 óra között és előadás előtt egy órával (tel. 0365-806-865), valamint a www.biletmaster.ro oldalon lehet vásárolni. (Pr-titkárság)

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujstag.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujstag.ro **E-mail:** nepujstag@e-nepujstag.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8-16 óra, péntek: 8-15 óra, szombat zárva, vasárnap: 10.30-14.30 óra között.

6423578000069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Tandori Dezső

Napfény egy üres szobában

Napfény egy üres szobában... Lehajtom fejem a földön egy fénymásolatra, egy pillanatilag elalszom a rajzon, belealszom a kinti lombozatba, mely már alakul itt a Duna-parton.

Az üres szoba megtelik-e? Nem tudhatom, valójában sose jártam ott, akkor-ott, vagy még hozzátegyem: soha abban-az-egyedül-világban; és most még egy madár itt van velem,

ő is, most még, alszik a lábamon, meztől láb vagyok, és elindulóban, hová? Üres szoba, nem tudhatom, valaki számára alakulóban, valakinek ott ez már: tartalom,

nekem csak, hozzátehetem-e: forma...? Amit majd nekem kell kitöltenem, és mintha a más-kép hiába volna, felébredek, nem lelem a helyem; jövők, írom ezt; jön, érint a tolla.

81 éve, 1938. december 8-án született Budapesten a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és József Attila-díjas költő, író, műfordító, a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja. Nat Roid álnéven krimi, Hc. G. S. Solenard néven pedig fantasztikus regényt is írt. 80 éves korában, 2019. február 13-án hunyt el.

Mellékletünket a Kulcsár Béla-émlékiállításon látható munkákkal illusztráljuk

Fotó: Nagy Tibor

90 éve született Kulcsár Béla – tárlatnyitó a Kultúrpalotában Az Örök Fiatal szobrai

Kaáli Nagy Botond

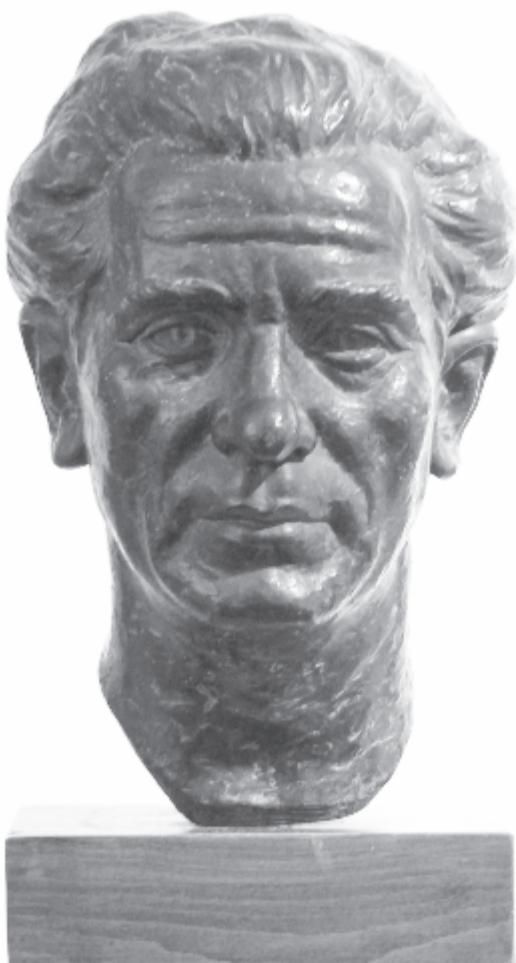
Kulcsár Béla szobrászművész nevét ma már nem sokan ismerik, holott minden marosvásárhelyi láthatta legalább két alkotását: a Színház téri szoborcsoportot és a Párkány/Kornisa negyedben lévő Íjásznőt. A szakma és a művészetszerető közönség azonban nem feledkezett meg a szinte fél évszázada fiatalon elhunyt, újító, rendkívül modern, öntörvényű alkotóról: szerda délután teljes telt házas tárlatnyitón tették tiszteletüket az érdeklődők a Kultúrpalota földszinti Art Nouveau galériáiban azon az emlékkiállításon, amelyet az idén 90 éve Marosvásárhelyen született Kulcsár Béla szobraiból, kispasztikáiból és festményeiből állítottak össze a szervező Maros Megyei Múzeum munkatársai és segítők.

A résztvevőket *Mana Bucur*, a Képzőművészek Országos Szövetsége Maros megyei fiókjának elnöke üdvözölte, majd átadta a szót *Soós Zoltánnak*, a múzeum igazgatójának.

– A kiállítás ötlete, koncepciója nyilván nem csak a mi fejünkben pattant ki, hiszen már rég adósa volt a város Kulcsár Bélának egy hasonló emlékkiállítással, és a tárlat megvalósítása elsősorban az özvegyet, Kulcsár Máriát dicséri, aki élő lexikonként segített minket: szinte minden munkáról tudta, hogy hol van, mi a jelentősége, mi hova tartozik, és minek mi a háttere. Enélkül sötétben tapogatózna a művészettörténész és a muzeológus is, hiszen egy ilyen kirakóst összerakni nem kis feladat. Nagyon fontos, hogy meglegyen az élő memória: ő végig követte és társként végig segítette Kulcsár Béla munkásságát. Köszönjük neki ezt az áldozatos, jó pár hónapot, ami nem volt

stresszmentes, de egy csodálatos emlékkiállítással gazdagodhattunk általa. Köszönjük továbbá Albert Máriának, aki szintén segítette a tárlat megvalósulását. A kiállítás kurátorát, Bob Józsefet dicséri az alkotások elrendezése, segítettek továbbá a múzeum munkatársai, restaurátorai: Váry Florentina, Oniga Erika, Strejac Florin, aki a szobrokat tisztította, patinázta újra, Karácsonyi Ferenc restaurátor, David Morar muzeológus, és a további munkatársak: Fábíán Csaba, Andrassy Árpád. Elég népes csapat dolgozott a megvalósításon, köztük Kubanda Lehel, aki a grafikai kivitelezésért felelt. Annak ellenére, hogy milyen rövid időt adott a Fennvaló Kulcsár Bélának, egy nagyon gazdag és értékes hagyatékot hagyott ránk. Úgy gondolom, hogy egy új ablakot vagy ajtót nyitott az erdélyi szobrászatban a modernizmus szempontjából; új, friss vér áramlott általa, és ezek a fantasztikus munkák, amelyek itt láthatók – a művészettörténészek szerint is – a huszadik század második felében nemcsak az erdélyi magyar, hanem a romániai szobrászat szempontjából is korszakalkotók voltak. Fő művei közé tartoznak a táncoló alakok a Színház téren, amelyeket mindannyian ismerünk, illetve az agyagfalvi emlékmű, amely az ő tervei alapján született, de később módosult, mert ő ezt már nem tudta megvalósítani. Köszönöm a munkatársaknak ezt a kiállítást, és remélem, hogy jövőre tartalmas életmű-katalógus fogja kiegészíteni ezt a tárlatot. Ezen dolgoznak most a kollégák, hiszen Kulcsár Béla emlékét ápolni kell, és meg kell mutatni, hogy mit adott az erdélyi és bővebb értelemben a romániai képzőművészetnek.

(Folytatás a 4. oldalon)

Id. Kulcsár Béla portréja

Az Örök Fiatal szobrai

(Folytatás a 3. oldalról)

A sepsiszentgyörgyi Erdélyi Művészeti Központ vezetője, *Vécsi Nagy Zoltán* művészettörténész üzenetét és méltatását román nyelven *Elena Pirea*, magyar nyelven *Sebestyén Aba* színművészek olvasták fel. Elena Pirea hozzátette, köszöni Marosvásárhelynek, hogy befogadta őt, és hogy így sok, nagyszerű művésszel ajándékozta meg a világot. Mint mondta, eddig nem tudta, hogy ki annak a szoborcsoporthoz az alkotója, amelyet mindennap, a színházba menet megcsodál, így kettős örömmel vállalta el az üzenet tolmácsolását. Vécsi Nagy Zoltán méltatásának felolvasását követően (lásd az 5. oldalon), *Nagy Miklós Kund* műkritikus, művészeti író szólt az egybegyűltekhez.

– Alaposan körüljárta az életművet Vécsi Nagy Zoltán írása, én igyekszem nem ismételnéni az abban elhangzott dolgokat. Ünnepi a pillanat, és ha belegondolunk, Kulcsár Béla is itt lehetne, mert manapság nem ritka, amikor 90 éves alkotó is közönség elé áll, élő

példája ennek Kedei Zoltán. De a sors másképp intézte. Noha már 43 éve eltávozott, Kulcsár Béla örök fiatal maradt. És nem csak azért, mert 47 évesen hunyt el. Nagyon sokan azok közül, akik itt vagyunk, tanúi lehetünk a munkásságának, a marosvásárhelyi művészeti élet hatvanas-hetvenes-nyolcvanas évekbeli felfutásának, és tudjuk, hogy egy 47 éves ember milyen fiatal. Ám az ő munkái őrzik is azt a fiatalos szellemet, amely az egész pályáját jellemezte. Bárme-lyik alkotását nézzük, elsősorban a szobrokat, de a festményeket is, mindenütt azt látjuk, hogy az újítás, a kísérletezés, a modernség híve volt, és úgy igyekezett a gyökerekhez, a szülőföldi témákhoz nyúl- ni, hogy közben európaiként a világ modern művészeteire tekintett. Bob József, a tárlat kurátora nagyon érdekesen helyezte el a munkákat, megtalálta a módját, hogy miként hozza közös nevezőre ezeket az alkotásokat – mind modern szobrokat látunk, holott a szocreál korszakban a művészek nagyon ne-

Akt kockás pléden

hezen érthették el, hogy ilyen égre törő, finom ívű, az art deco stílusában, a kubizmus szellemében készült munkákat állíthassanak ki. Akkor meg volt szabva, hogy mit lehet, hogyan lehet. Ő mindig megtalálta a módját, és volt erő benne, hogy azokat a munkákat is tudja érvényesíteni, amelyek nem születtek az akkori diktatórikus szellemben. Ennek aztán meg is fizette az árát, hiszen erre ment rá az egészsége, az élete. De amit ránk hagyott, az nagyon jelentős – ezen kecses alakok, nagyszerű portrék, tömbszerű alkotások mindegyike egy gondolatot, ideát, eszmét, érzést fejez ki, és teszi ezt olyan könnyedséggel és súllyal, hogy át tudjuk érezni azt, amit a művész elképzelt. Az egyik, itt kiállított kőszobra legalább 200 kilogrammos – vannak itt súlyos kötömbökből faragott alkotások, bronzból öntött, nagyszerű plasztikák, fából készült szobrok, amelyek tükrözik a kort, amelyben élt, amelyben élünk, és azt, amerre az alkotó törekedett. Van az emeleten

egy képe, amelynek az a címe, hogy *Ahová vágyom* – rajta a képzeletbeli, szép táj, ahova mindannyian vágyunk. Az a hely, ahova ő került, valószínűleg pontosan így néz ki. Nagyszerű portétista is volt, de most nem szeretnék erről többet mondani, hiszen most sokunknak a vele való találkozásaink, beszélgetéseink jutnak az eszébe, vagy azok az alkalmak, amikor közös kiállításokon, egyéni tárlatokon elének állt a munkáival, és nagy örömet szerzett nekünk. Örvendek, hogy Kulcsár Béla újra össze tudta gyűjteni a marosvásárhelyi művészetkedvelőket, és annak is, hogy emlékezhettem rá – mondta Nagy Miklós Kund.

A továbbiakban a Kulcsár Béla által saját magáról, munkáiról, azok elkészüléséről készített amatőr filmjét mutatta be a digitalizálást elvégző *Blos-Jáni Melinda*, majd a Tiberius vonósnégyes játékaival ért véget az ünnepélyes, teljes telt házas, mégis családias hangulatú tárlatnyitót.

Bárkák

Temesvári garabonciás diákok – Budapesten

Csutak István, Mimo Obradov, Dana Gheorghiu

Sarány István *Garabonciások* című, a Kriterion kiadó által gondozott kötete a tavalyi, marosvásárhelyi nemzetközi könyvvásárra jelent meg. Azóta – Erdőszentgyörgy, Marosvásárhely, Bukarest, Brassó, Szilágysomlyó, Maroshévíz, Petrozsény, Déva, Arad és Temesvár után –, ez év november 27-én, a budapesti Három Holló irodalmi kávéházban mutatkozott be. Az időközben különleges produkcióvá kibővült rendezvényt a Temesvár 2021 – Európa kulturális fővárosa rendezvénysorozat keretében a budapesti Román Kulturális Intézet látta vendégül.

A nagyon is szűknek bizonyuló térben (elég sokan rekedtek kívül, folyosóra, lépcsőkre sem fértek már be) ugyanis magyar (*Sarány István*, *Csutak István*), román (*Dana Gheorghiu*) és szerb (*Mimo Oبرا-*

dov) megközelítésben villant fel ugyanaz a város (Temesvár) és ugyanaz a történet (az 1976–1981 közötti diákélet).

Mi lehet a titka, varázsa annak a városnak (Temesvárnak), mely a nagyvárad Kinde Annamária lelkébe már az első, nagyon rövid ottlétkor belopja magát? – „*házak közt szelídül a szél/máshol már nem is élhetnél*” (Kinde Annamária: A város).

És mi a magyarázata annak, hogy hosszú éveken át Temesváron volt a legszabadabb és a legtermékenyebb a magyar egyetemi hallgatók élete – Thalia diákszínjászó csoport, vezetőkes diákrádió szerkesztősége, az M-Stúdió, a Látóhatár-önképzőkör, a Temesvári séták, a helyi napilap havi dupla diákoldala és a Garabonciás együttes? A műsorfüzet szerint feszesnek

ígérkező estet Dana Gheorghiu író – érdekessége ellenére is túl hosszú sikeredett – történelmi és helytörténeti eszmefuttatása nyitotta. A közönség fegyelmezetten figyelt, és megbecsülte a zsúfolt teremben szerzett ülőhelyét... Majd felcsendült egy új dal... románul. Kinde Annamária verse Kocsis Francisko, Marosvásárhelyen élő műfordító, költő, író fordításában szólalt meg. A közönség egy része, bár a román szöveget nem értette, a műsorfüzetben követhette a dal magyar szövegét. (A román nyelvű műsorfüzetben pedig, Kocsis tolmácsolásában ott volt a többi, magyarul megszólaló dal román szövege.) És láthatóan mindenki meglepődött. Csutak István előadásában, az *Átmenet* című dal román nyelven is hitelesen, meggyőzően hangzott el.

És következett Mimo Obradov temesvári szerb rádiós-tévé szerkesztő, nemrég Belgrádban bemutatott, a bántási rock fiatalságát taglaló szerb nyelvű kötetével. És Obradov, hirtelen ötlettől vezérelve, Csutaktól kérte az egyik első Phoenix-sláger, a *Vremuri-t* (Hei tramvai...) – a végén maga Obradov is énekelt, a közönség bólogatott, aki ismerte a dalt, dúdolta... és már ott is volt – noha a műsorfüzetben nem szerepelt – *Virányi Attila* a Metropolból. „Legutóbb” 1981-ben, a székelyudvarhelyi sportszarnokban

lépett közösen fel a Metropol és a Garabonciás...

Volt dúdolás, feszengetés, itt-ott papírzsebkendők is előkerültek... Sarány István pedig a történet román és szerb változata után elmondta annak magyar olvasatát is.

Csutak búcsúzóul elénekelt dala pedig kesernyész hangulatot hagyott maga után:

„*És tesszük, és vesszük, / Mert hatalom is, pénz is kéne, / És döntünk, és azután úgy döntünk... / ...vagy mégse?*” (Csutak István – Kinde Annamária: Tesszük és vesszük).

2019. november 27., szerda, 18 óra

Három Holló / Drei Raben
1052 Budapest, Piarista köz 1 sz.

Meghívottak:
CSUTAK István, SARÁNY István,
Dana GHEORGHIU, Mimo OBRADOV

Institutional Cultural Romanian
Romanian Cultural Institute
Romanian Cultural Institute

Garabonciás
Wandering Magicians

A tisztességes remény szárnyalása és bukása

„Nem sok embernek adatik meg, hogy élete sors-metaforává váljék.
Kulcsár Bélának megadatott.”

(Székely János)

Kulcsár Béla Marosvásárhelyen, a székelység székesfővárosában született 1929-ben. Édesapja a marosvásárhelyi tárlatokon id. Kulcsár Béla, tehetsége révén maga is műkedvelő szobrász, mestersége szerint műbútorasztalos-mester a jó hírű Székely és Réti bútorgyárban. Ezért is szerepel gyakran az ifjú megjelölés a Kulcsár Béla neve mellett. A tehetséges fiú művészi pályán való indulásához adott volt tehát a kedvező otthoni példa, és emellett az a szerencsés körülmény, hogy a marosvásárhelyi Református Kollégiumba kerülve Piskolti Gábor, a több művészt (pl. Kusztos Endrét és Nagy Pált) a pályáján elindító festő-tanár felismeri tehetségét. Tanulmányait a marosvásárhelyi Festőiskolában folytatja, majd a kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán, ahol előbb Romul Ladea, majd Vetró Artúr a mestere.

1955-ben készült diplomamunkájának témaválasztása az ötvenes évek egyik slágertémája, Varga Katalin. Ez a választás mintha előrevetítene a Kulcsár Béla-i művészi-alkotói vállalások tragikus véget érő sorozatának sorsszerűvé válását: ahogy a kortárs művészettörténetész Banner Zoltán körültekintő monográfiájában megfogalmazta: *a mócok ügyét felvállaló Varga Katalin témájával először nyújtja ki az erdélyi magyarság nevében a saját kezét a megbékélés és testvériség őszinte szándékával a (...) többségi románság felé, hogy két évtized múltán ugyanannak a gesztusnak a kudarcába pusztuljon bele, az agyagfalvi emlékmű örvén.* Ugyancsak a közösségi szerep reprezentációs feladatköréhez (egyben a körülmények szabta vállalások kudarcához is) sorolható az a megbízás, amelyet 1956-ban alma materének, a marosvásárhelyi Református Kollégiumnak a 400. évfordulója és névadó ünnepe alkalmából kap Bolyai Farkas szobrának a megtervezésére. A forradalmi események forgatagában ez az elképzelés akkor lekerül a napirendről. Ugyancsak társadalmi felkérésre faragja bánkúti kőből azt a Dózsa-szobrot, amelyet a parasztközéletnek nevével viselő sepsiszentgyörgyi textilgyár fennállásának 75. évfordulója alkalmából 1958-ban állítanak fel a textilgyár művelődési otthona elé. Erősen expresszív jellege és mellszobroknál ma is rendhagyónak számító belső erőtlől is feszülő dinamikája – túlmutatva a szocreál stílusú köztéri szobrok szokványosságán – ma is eleven erejű alkotás, megmutatva valamit Kulcsár Bélának abból a zsigeri kísérletező modernségéből, amelyet ebből az időből legfrappánsabban a csavarokból, ipari alkatrészekkel kombinált Ónarc képe közvetít. Kevésbé ide a kísérletező vonalba, sokkal inkább a tragikus véget elővetítő műemléksorozatba sorolhatjuk az akkor újonnan épült kovásznai kultúrotthon homlokzati reliefét, Népi kultúra címmel (60x1100 cm), amely annak idején 1960-ban, marosvásárhelyi ifjú pályatársaival (Albert László; Balázs Imre; Nagy Pál; Porzolt Borbála, Sükösd Ferenc; Szócs Sándor; Török Pál; Zolcsák Sándor;

Hunyadi László és Bandi Dezső) nemes versenyben a székelység tehetsége és népművészete iránti elkötelezettség jegyében az új művelődési intézmény dekoráló monumentális munkák egyikeként készült. Katona Szabó István akkori tudósításából tudható: „a néptanács vendégül látja a művészeket, s a munkák anyagi kiadásait biztosítja. (...) a marosvásárhelyi fiatal művészek a tervezési és kivitelezési munkát teljesen ingyen, társadalmi munkával végezték el.”

Tragikumát ennek a vállalásnak az adja, hogy mára ezek a művek a kultúrháznak a nagy földrengés okozta megrongálódása és lebontása miatt semmivé váltak.

Ahogy Banner Zoltán írja: Kulcsár Bélának, „noha továbbra is a szabad térbe állított, nagy szobrászi tömeg, a monumentalitás és az ezt hitelesítő nemes anyagok izgatják fantáziáját, a hatvanas évek elején egyelőre meg kell elégednie a kisebb méretekkel”. Ekkor készítette számos „civil” kis szobrot, melyeken végigkísérletezi az akkor Kelet-Európában elterjedt szelíd modernista és visszafogottan klasszicizáló formanyelv minden közkedvelt témáját, a portrétól az aktig, a munkásábrázolástól az anyasáig, stílusában pedig a realista felfogásútól a dekoratív stilizáló szemléletig és az akkor nálunk merészebbnek számító kubizmustól megtermékenyített síkkal határoló szemléletig (Pongrácz Antónia, Bánat, Napozó, Korsós lány stb.).

1966 nyarán a csíkszentimrei Büdösfürdőn olyan kísérletezésbe kezdett, amellyel megelőlegezte korunk természetművészeti törekvéseit. Nyaralóháza timpanonjának díszével együtt, ágakból és faháncsból szarvast, totemet és nyilazó Dianát formálva, nagyméretű (közvetlen négy méteres), természetes anyagokból készített efemer műveket hozott létre. Talán az ottani Diana gondolatörét folytatva hozta létre életművének legsikeresebb szobrászi vállalkozásának kiindulópontját is jelentő, a helyi tartományi tárlaton 1966 decemberében Íjásznő címmel kiállított 1 méter magas bronzszobrát. Ez a letisztult szobrászati remekmű, az art deco finomságaira is visszautaló, de bizonyos kortárs szobrászati tanulságokat is összesítő, aprólékosan cizellált, remekbe szabott szobor vált annak a köztéri alkotásának az első vázlatává, amely ugyanazzal a címmel köztéri változatként is megvalósulhatott, annak a megbízásnak köszönhetően, amit 1967-ben kapott meg a szobrász. Egy pillanatra úgy tűnt, hogy ennek a megvalósulása is kudarcba fullad, hiszen a Képzőművészeti Alap által hivatalból megszabott magas kivitelezési árat a város nem akarta megfizetni. Kulcsár Béla nem hagyta magát, különböző gyárakból, műhelyekből összevásárolta és összekéregette a szükséges mennyiségű bronzot, és a szobrot egy helyi nagyvállalat munkásaival öntette ki. Az öntés hibátlanul sikerült, viszont a kockázat okozta feszültség annyira megviselte, hogy szívinfarktust kapott 38 éves korában. Az Íjásznő

Elhagyott barakkok

3,5 m-es bronzszobrát nemsokára felállították – a művész döntése alapján – Marosvásárhely egyik legszebb villasorával szemben, a város akkori egyetlen toronyháza előtti parkban, annak adekvátan harmonikus kiegészítőjeként. A kivitelezett szobor nemcsak a szobrász, de a megrendelők reményeit is bőven igazolta. Kulcsár Bélának sikerült ezzel az alig kubizáló, art-decós eleganciát, bizonyos nézetből már-már absztrakt, mindenképpen merészen minimalista vonalvezetésű művel megeremteni egy korszak, a tisztességes remények, az urbanizáció haladást ígérő, de hagyományokra is tisztelettel tekintő korszakának talán immár örök érvényű emléket állító műtárgyát. „Élő” tanújaként Marosvásárhely – az akkori autonóm tartomány székhelye – saját kultúrájának erejéből sarjadzó művészete hetvenes évekbeli fellendülésének. Kulcsár Béla Íjásznője emlék jellegén túl, ma is érvényes értékű szobor. Jogosnak látom a mai elemző Vécsei Hunor összegző megállapítását, miszerint „a felfelé ívelő vonalakkal megkomponált monumentális hatású alkotás a korai modern köztéri szobrászat egyik kiemelkedő hazai példájának tekinthető”.

Szívinfarktusa után Kulcsár Béla, mivel orvosai eltiltják a nehéz fizikai munkával járó szobrászi tevékenységtől, nagyobb intenzitással és ambíciókkal fordul a másik, általa már korábban is gyakorolt képzőművészeti műfaj, a festészet felé. 1968-ban megnyíló első egyéni festészeti kiállításával Marosvásárhelyen, majd Székelyudvarhelyen nagy meglepetést okoz mind a közönség, mind a kritikusok számára.

Festészete bátor és sajátos egyszerre, élesen különbözik kortársainak, kollégáinak a felülről ellenőrzöttség okán akarva-akaratlanul egymáshoz érlelődött világától. Köszönhető ez talán az utazásain szerzett friss színekkel dús élményeknek, akár az idegenforgalmi látványosságokat, akár a klasszikus és kortárs művészettel való találkozás meghatározó élményeit értjük ezen, de talán annak is, hogy szobrászként addig csak maga magának, időnként szinte csak kedvtelésből festő művész számára a festészet sajátos önkifejező eszközei, elsősorban a szín mint olyan ekkortól válik a művész közönséggel való kapcsolatának elsődleges közvetítő eszközévé. A szobrászatot kényszerűségből mellőzni kénytelen festő életérzésének kifejeződése eme első intenzív festői periódusában néhány karakteres drámai hangvételű műben érhető tetten. Ilyenek pl. a Barokk város és A mélyben címűek. Későbbi festményeit inkább a konstruktivitásban összefogott rend és a festészet anyagközeliségének, a pasztózus, nyers tubusszín alkalmazásának markáns jelenléte (Kompozíció maszkokkal,

Csendélet korszakkal és tányérok, Oslói est), valamint a természet világmodellként való felfedezése és képi megjeleníthetősége határozza meg (Az élet fája, Ahova vágyom). Több festményén viszont ez előbbieknél elmentmondó nagyfokú elfogódottságot és gyöngédséget mutató líraisággal fogalmazza meg érzéseit (Lepkék, Tükröződés, Lebegés). Kemény Zsuzsa a műfajokat áthidaló egyezések lényegét Kulcsár Béla művészetében a következőképpen fogalmazta meg 1972-es kiállítása kapcsán: „Ami a szobrászban s a festőben közös nevezőre hozható, az nem külsőséges jel, hanem emberi és művészi életérzése, magatartása: barátságos közlékenysége, fegyelmezett játékossága, mélyéges életigenlése.”

1971 után térhetett vissza a szobrászathoz, miután párizsi útja során felkereste Román Viktort, akinek tanácsára olyan faragógépet vásárolt, amivel a továbbiakban viszonylagos fizikai megerőltetés nélkül tovább tudott élni igazi szenvedélyének, a szobrászatnak.

Ezután készül egyik, a kor szemléméhez legközelebb álló műve a marosvásárhelyi

(Folytatás a 6. oldalon)

Katona gyermekkel

Tavaszi

Néptánc szak indul Kolozsváron

Beszélgetés Tonk Márton dékánnal

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karán 2020-ban néptánc szakra lehet jelentkezni. A kezdeményezésről a kar dékánját, Tonk Márton egyetemi tanárt kérdeztük.

Csermák Zoltán

– Februárban az EMTE honlapján hírként olvashattunk a néptáncművészeti szak indulásáról.

– A néptáncművészeti szak engedélyezése érdekében márciusban egy akkreditációs dokumentációt nyújtottunk be, aminek nyomán egy hónapja bejelentkezett az Országos Minőségbiztosító Bizottságnak a helyszíni szemlét végző testülete. Mivel e szak egy teljesen új képzési irányt jelentett a Sapientia egyetemen, a kolozsvári látogatáskor felmérték az intézmény kapacitását, az indítandó szakhoz szükséges szakmai potenciált, valamint az oktatói állományt. A szakemberek figyelme kiterjedt a táncfelületre, a felszereltségre és a könyvtárra is.

– Egyhangú támogatással találkozott az elképzelés?

– Amikor a szak indítását terveztük, s megosztottuk gondolatainkat másokkal is, sokan szkeptikusan fogadták az elképzelést. Erveik szerint Romániában, a szaknévsorban csak a koreográfia szerepel, nem létezik a néptánc szak, így az akkreditáció kétséges. A Kolozsvárra

érkező bizottság szerencsére más-ként látta. Tagjai érdeklődéssel hallgatták terveinket, s arra hivatkoztak, hogy „minden szak indításakor az előterjesztőknek utalniuk kell a szak specifikumaira, sajátosságaira”. A bizottság ezt úgy értelmezte, hogy az országban több koreográfia szak működik, de a kolozsvári tanintézmény éppen a néptáncoktatásban, -kutatásban lehet egyedi. A döntőnkök értékelték, hogy a tanmenet nyitott az ország nemzetiségi kultúráira, a román, a szász, a cigány táncművészetére.

– Mikor született meg a kedvező döntés?

– November 29-én vehettük kézhez a bukaresti döntést a szak jóváhagyásáról a Kolozsvári Karon. Bizalmi besorolással engedélyez-

ték, ami a legjobb „osztályzatot” jelentette számunkra. Ez egyben azt is bizonyította, hogy – szakmai, emberi, infrastrukturális kapacitása alapján – a tanintézményt felkészültnek találták a szak elindítására, működtetésére.

– Ez hároméves ideiglenes működési engedélyre jogosít fel.

– A romániai szabályok szerint a jelenlegi működési engedély az első fázist jelenti, s azért kell három év múlva kezdeményezni a szak végleges akkreditációját, mivel a minőségbiztosítási rendszer mutatók alapján vizsgálja a végzős évfolyamokat. Ilyen szempont lehet például, hogy a végzősök hány százaléka használja diplomáját az adott területen. Így a negyedik évben nyílik lehetőség a szak vég-

leges akkreditációjára. A két lépcsőnek egyetlen lényegi eleme van: az első három évfolyam hallgatói vagy más egyetemen záróvizsgáznak, vagy valamelyik partner egyetem hozzánk kihelyezett záróvizsga-bizottsága ellenőrzi a hallgatók tudását. Minden bizonnyal az utóbbi lehet számunkra a kedvezőbb, más esetekben is így oldottuk meg.

– Miben látja a Hagyományok Háza szerepét az új szakterületen?

– A Hagyományok Háza kivette a részét az előkészítési folyamatból, s a Csoóri Sándor-programon keresztül a finanszírozásban is segített. Korábban létrejött egy háromoldalú szerződés a Hagyományok Háza, a budapesti Magyar Táncművészeti Egyetem és a Sapientia között. Ennek nyomán Marosvásárhelyen speciális évfolyam indult a professzionális művészeti együttesek tagjai számára, második eleme a már említett szak elindítása volt, s ide sorolnám az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány októberi megalakulását is. Az a tény, hogy az alapítvány kuratóriumában ott vannak az egyetem képviselői (jómagam is), azt jelzi, hogy e munkatervet szorosan összefüggnek, így az elképzeléseink a Hagyományok Házával való szoros együttműködésben lehetnek sikeresek.

– Mint dékán, hogyan képzei a szak működését?

– A mostani akkreditációs iratokban is szerepel, hogy az oktatók java része erdélyi szakember, akik már letették névjegyüket a néptáncmozgalomban. Rajtuk kívül – a már említett háromoldalú szerződés

alapján – három magyarországi oktatóra is számítunk. Célunk, hogy a szak hosszabb távú működése eredményeként saját oktatói gárdát is ki-neveljünk. Tizenöt hallgatóval akkreditálták a szakot; nincsenek kétségeim a létszámot illetően, a beadvány óta eltelt időben engem is meglepett, hogy milyen élénk érdeklődés övezi munkánkat az érettségiző fiatalok körében, így évekre előre biztosítva látom a szak korrekte működését. Az első felvételikre 2020 júliusában várjuk a jelentkezőket, az oktatás szeptemberben indul. Fontos továbbá azt is hangsúlyoznunk, hogy a szak keretében nem csupán néptáncosokat, hanem néptánc-pedagógusokat is kívánunk képezni, az egyre erősödő ilyen irányú munkaerőpiaci elvárásokra való tekintettel.

– A nyitott határokkal a Kárpát-medence más tájairól is várnak jelentkezőket?

– Mint bármelyik szakunkra, a néptáncművészeti szakra is örömmel várunk fiatalokat a Kárpát-medence minden magyar régiójából. Az uniós tagállamokból érkezők természetesen előnyt élveznek (esetükben ugyanis jóval egyszerűbb a felvételi eljárás), de más országrészekből is várunk felvételizőket, így e szak is erősítheti azt az egységet, amin a Hagyományok Háza is munkálkodik. Nem szabad elfelejtenünk, hogy Erdély néptánc szempontjából nagyhatalom, és egy „hiteles hely”: hallgatóink nem csak az egyetem padjaiban, de „terepen”, akár a környéken is élőben tanulmányozhatják még a hagyományos néptáncokat.

A tisztességes remény szárnyalása és bukása

(Folytatás az 5. oldalról)

Színház tere 1974-ben felállított Térkompozíció. A nonfiguratív elemekből álló szobor-együttesről még felállítása előtt a művész így nyilatkozott a helyi napilapban: nonfiguratív alkotásnak tűnik ugyan, de mégsem teljesen az, hiszen az emberek, generációk közötti kapcsolatokról, a közöttük létrejövő harmóniáról és egyensúlyról kíván szólni. Banner Zoltán szerint a szoborcsoport a „páratlanul intenzív művészi gondolkozásmód diadala a narratív (szocreál) iskolázottság, az anyag (a fém) és a társadalmi-politikai környezet elő-

ítéletei, visszahúzó erői fölött.” Sajnos ez az akkor mindenképpen újszerű, de máig is mondhatóan köztereinkben ritka öntörvényű és modern szellemiségű alkotás, jelenleg sajnos kompozíciós rendjében megbolygatottan, megcsúfolva ad hírt arról a hálátlanságról, amelyben a városnak egyik legkiválóbbja, Kulcsár Béla és életműve részeseül Marosvásárhely mai gazdáinak „jóvoltából”.

Kulcsár Béla szobrászi és immár vele párhuzamos festészeti életműve a következő években, betegsége ellenére felfelé ívelt. Számos jelentős alkotás hagyta el műtermét.

1975-ben, eleget téve a szárhegyi Barátság művésztelep vezetői felkérésének, hat hét alatt három művet készít el, ezek közül a Szárhegyi Szfing, híven becenevéhez, az azóta a tulajdonváltás körüli hercehurcát talán egyedül mozdulatlanul átvészelő alkotás, a másik kettő közül az egyik, a Pillangó immár két éve az Erdélyi Művészeti Központ gyűjteményébe letétbe helyezve gyönyörködteti annak látogatóit.

Kulcsár Béla fiatalon, élete és alkotóereje teljében, 47 évesen hunyt el szívinfarktusban, az agyagfalvi emlékmű gondoljaival lelkében, az ellehetetlenített súlyos terhe alatt elszennvedett izgalom miatt, a kommunista időszak tipikus áldozataként. Olyan-ként, aki tehetségét a közösség céljainak szolgálatába állítva, vállalta a legnehezebbet: látszólag elfogadni a sajátos kisebbségi tudatot lényegéből kifordító hatalmi szándék fondorlatos megbízói

ajánlatát, és ami legalább olyan nehéz volt számára, a közízlést kiszolgáló művészeti kánon diktátumát. Azért, hogy ezeknek bár kénytelenül megfelelően, de lehetőleg a korlátokat feszegetve élhessen a cselekvés egyszer adódó lehetőségével. Megpróbáljon – a művészettörténet számos jó példája nyomán – a művészet minden kicsinyes korlátot legyőzni képes erejében bízva a lehető legbecsületesebben megfelelni a feladatnak, megpályázva a székelység mindenkor legnagyobb szabású emlékművére az agyagfalvi népgyűlés(ek) helyszínét megjelölő, az 1848-as szabadságharc emlékére kiírt pályázatot, amit meg is nyert. Őt másik pályázó ellenében. A pályázatra benyújtott két pályaműve közül az eleve több kompromisszummal készülttel. Az eltanácsolt másik pályamű, az, amelyik mind tartalmilag, mind formailag a bátrabbik lett volna, úgy tűnik, örökre a kultúrpolitika süllyesztőjébe került. Szerencsére némi fogalmat erről is alkothatunk a hagyatékban fennmaradt vázlatok alapján. A nyertes pályamű, a bronzba képzelt és gyurmából készült, szerencsére ma is megvan, de a második, ugyancsak Kulcsár Béla által készített, kőbe képzelt modellről nem maradt más fenn, mint egy fénykép és néhány rajzvázlat. Ez utóbbi azután készült, miután az előzőleg 22 alakosra bronzba tervezett kompozíciót az anyagiak és az idő szűkössége miatt a művész kénytelen volt kőre alkalmazni és kisebb csoportra redukálni. Nem tudni, hogy az erről a nagyított második agyagvázlatról a művész halála után készült gipszmásolat megsemmisült-e, vagy csak ismeretlen helyen lappang. Ha előkerülne, talán éppen arról adhatna tudósítást, hogy a hatalmat képviselő Országos Műemléki Bizottság által követelt módosításokat (azt diktálták, hogy a 12 alakos csoportban teljesen történelmietlen módon fele-fele arányban legyenek románok és magyarok) hogyan sikerült Kulcsár Bélának még vállalható kompromisszumokkal, azaz kellő alkotói furfanggal megoldani.

Egy dolog sajnos mára a korabeli tanúk egybehangzó véleménye szerint biztosnak látszik: az, hogy az emlékmű elkészítésével a művészt megbízó, az alkotás létrehozásának fázisait kézi vezénnyel irányító, a történelmi hazugságokat és esztétikai tilalmakat mindenáron érvényesíteni akaró, ennek érde-

Őnarckép motoralkatrészekből

kében számos technikai korlátot állító kommunista román rezsim a már korábban is beteg Kulcsár Bélát, ha közvetett módon is, de a halálba küldte.

A követhető tények röviden:

1976. február 7-én bemutatja az utóbbi tervet az Országos Műemléki Bizottságnak. Elfogadják, de kikötik, hogy a tizenkét alakból hatnak románnak és hatnak magyarnak kell lennie, ami karakterükben és öltözékükben kifejezésre kell jusson, és hogy november 25-re kész kell lennie, mert december 20-án fel kell avatni az emlékművet. A hatalom képviselői, a megbízók, többször érdeklődnek az emlékmű makettjének alakulása iránt. 1976. április 2-án is bukaresti kiküldöttek vizionálnak a műteremben. Április 5-én a művész másodsorú szívinfarktusot kap, és kórházba szállítják. A kórházban is többen megkeresik az emlékmű további sorsának ügyével. Kulcsár Béla 1976. június 18-án meghal.

Az agyagfalvi réten ma látható emlékmű csak nagyvonalakban emlékeztet a Kulcsár Bélára, amely – ahogyan Banner Zoltán fogalmazott – végül Hunyadi László és Kiss Levente átfogalmazásában 1980 nyarára készült el. 1990. október 14-én kerül sor az emlékmű ünnepélyes avatására. A Kulcsár Béla neve az avatóünnepségen talán el sem hangzik.

(Vécsi Nagy Zoltán méltatóbeszéde Kulcsár Béla emlékkiállításának megnyitóján)

Megjelent a friss Erdélyi Gyopár

EKE-turistabál a kolozsvári Kaszinóban
Túrávezető-képző Várfalván
EKE-vár – Elkezdődött az új közösségi ház építése
Kisbakancs-túra az Uz Bence menedékháznál

Száznyolcvan éve született dr. Bedő Albert, az EKE első tiszteleti tagja
Karácsonyi időjárás régen és most – Dr. Rusz Otilia
A feltételeken ehető gombák
A Gödemesterháza borvív

A 2019-es esztendő utolsó Erdélyi Gyopárja látott napvilágot, címlapján Nyisztor Miklós Várakozás című fotográfiájával. Számos eseményről találunk ebben beszámolót, az Erdélyi Kárpát-Egyesület osztályainak tevékenysége mellett országos rendezvényekről is. EKE-turistabál volt a kolozsvári Kaszinóban, túrávezető-képzőt tartottak az EKE-várban, ahol elkezdődött a közösségi ház építése is. Az EKE Szatmárnémeti Osztálya huszonötödik születésnapját tartották, és az EKE-napi pályázat egyik nyertese képes beszámolóval köszönte meg az ajándékkirándulást. Túrabeszámolók sora várja az olvasót, hogy elvigye a Csalhóra, az Uz Bence menedékházhoz, vagy éppen Amerikába. Aki a honismeret híve, két világ határára, a Lovak havasára hivatalos, de megismerhet további székelyföldi Sissi-élményeket, illetve többet megtudhat arról is, hogy értelmiségi embernek miért erkölcsi csőd új házat építeni.

A múltba nézve arra láthatunk rá, hogy száznyolcvan éve született dr. Bedő Albert, az EKE első tiszteleti tagja, hogy relikviákkal gazdagodik az EKE múzeuma, de még az egykori karácsonyokra is kitérünk, időjárásunkat vizsgálva.

Az égen állatövi fényeket láthatunk, a föld alatt borvizek születését, a meleg otthonban pedig gombaismerettel készülhetünk a következő szezonra. Áldott ünnepet, és ne feledjék, jövőre is túratársuk lesz az Erdélyi Gyopár – meglepetéssel gazdagodva. (közlemény)

Kiállítás az orvosin

December 9-én, hétfőn 16 órakor az orvosok, egészségügyi dolgozók hagyományos közös kiállításának a megnyitójára kerül sor az egyetemi napok keretében. Helyszín: MOGYTTE, főépület, I. emelet.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat. Tel. 0265/218-321, 0744-121-714, 0766-214-586. (14/4/5138)

VÁLLALUNK: tetőkészítést cserépből vagy lemezből, kisebb javítást, terasz készítést fából, ács munkát stb. Tel. 0758-639-258, Csaba. (5523-1)

VÁLLALUNK tetőjavítást, tetőkészítést, csatornájavítást, csatornakészítést, hófogó készítését, bármilyen szigetelést, cserépforgatást. Tel. 0759-467-356. (10/5383-1)

ALKALMAZUNK hegesztőt és lakatost. Tel. 0744-572-889. (21684-1)

VÁLLALUNK cserépforgatást, kerítésjavítást, tetőfelújítást Lindab lemezzel és bármilyen más munkát. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0758-199-531, Janika. (5524)

MEGEMLEKEZÉS

Szomorú szívvel emlékezem december 7-ére szeretett férjem, **MOLDOVAN NICOLAE (Miki)** halálának első évfordulóján. „Csak az hal meg, akit elfelejtnek, örökké él, akit nagyon szerettek...”
Nyugodjál békében! Ildi. (12/5591-1)

Kegyeelel és fájó szívvel emlékezünk a drága férjre, apára és nagyapára, **ÁRON SÁNDORRA** halálának első évfordulóján. Szeretettel gondolunk rád, Tata. Felesége, Erzsébet, gyerekei: Sanyi és Erika, unokái: Sanyika és Dávid, valamint Jutka és Adi.
Emléke legyen áldott! Nyugodjon békében, Tata!
A gyászoló család. (3/5532)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, apa, nagyapa, após, rokon és jó barát, **VASS ÁRPÁD** az ICRA volt revizora, életének 76. évében hosszú szenvedés után elhunyt.
Drága halottunk temetése december 9-én du. 2 órakor lesz a katolikus temető felső kápolnájából.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (-1)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama, dédmama, **KEREKES KISS ERZSÉBET** szül. Hunyadi életének 93. évében csendesen megpihent. Temetése 2019. december 7-én, szombaton 11 órakor lesz a maroszentgyörgyi temetőben, evangélikus szertartás szerint. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Búcsúzik tőle lánya, két veje, öt unokája és dédunokája. (7/5584-1)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagyapa, após, testvér, rokon, jó barát és szomszéd, a deményházi születésű **KACSÓ KÁROLY**

80. életévében csendesen megpihent. December 9-én, hétfőn 13 órakor helyezük örök nyugalomra a deményházi katolikus temetőben.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (-1)

Fájdalommal, megtört szívvel tudatjuk, hogy a szeretett férj, apa, após, **CSORVÁSI JENŐ** életének 75. évében csendesen megpihent. Temetése 2019. december 9-én, hétfőn 13 órakor lesz a református temetőben.
Gyászoló családja. (2/5608-1)

RÉSZVÉTVILVÁNÍTÁS

Mély megrendüléssel és fájdalommal vettem tudomást kedves tanárom és igazi jó barátom, Dr. **WESZELY TIBOR** haláláról. Őszinte részvétem a gyászoló családnak. Simon János és családja Gauss földjéről. (sz.-1)

Itt hagyott

WESZELY TIBOR
(1936–2019)

a Bolyaiak városának – a kis Göttingen – díszpolgára, a névadó legendák avatott kutatója, ismerője, a merész álmodozó, amikor a távlatokat kellett felmérni, minden buktatóval együtt. Brádtól Marosvásárhelyig, szülőhelyétől igazi otthonáig gazdag, exponenciálisan emelkedő pályát futott be. Vezéralakja volt annak az aranycsapatnak, amely iskolája, a Bolyai Fiúliceum hírnevét nemzetközi szintig emelte, már briliáns eszű tanuló korában. Következett tanári, főiskolai, egyetemi karrierje, a tudományok doktora és más tudományos címek elnyerése, bár számos kálváriával neki is meg kellett küzdenie. Tudva tudta, hogy a címek nem mindig a realitást tükrözik, a kitüntetések azok kapják, akiknek adják. Mindemellett nem volt száraz matematikus. Szakmai gazdagságával legfennebb humorérzéke vetekedhetett, ez tette teljes emberré. A Bolyaiakról tanulmányokat, könyveket írt, számtalan előadást tartott. 2002-ben, Bolyai János születésnapjára, mély gondolatokat tartalmazó könyvet írt „Az első 200 év” alcímmel. Valóban, a többi kétszáz év ezután következik. Hiszen már az eddigiekből is kiolvashatók olyan, egeket ostromló előrelátások, mint az általános relativitáselmélet alap gondolatai. Weszely Tibor az egyik előadásában azt a gondolatot is felveti, hogyan alakult volna Bolyai János pályafutása, ha 1804-ben apja nem foglalja el a Református Kollégium matematika-fizika-kémia tanszékét. Már ez a gondolatmenet megér egy külön tanulmányt.

Weszely Tibor, az ember, a barát, a kolléga. Ez a terület felmérhetetlen, hiszen mindenki, aki ismerte, nagyra értékelte, bár gondolatait nem könnyen tudta követni. Esetleg a barátai, akikből nem volt sok, de azok igaziak voltak. A családtagokon kívül elsősorban ők azok, akik mindig szorosan mellette álltak jobban-rosszban, és most is felsorakoznak mögötte, és sorukra várnak.

Nem tudjuk saját gondolatainkat megállítani, de talán követni sem. Idő kell, hogy érzéseinket, emlékeinket feldolgozhassuk. Tibi, lásd be, hogy csak ennyire vagyunk képesek. Te most – mozgalmas, fáradságos életed után – megpihenhetsz.

Nyugodj békében!

Barátai. (10/5587-1)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A KOVÁCS PÉKSÉG alkalmaz SOFŐRÖKET. Nyolcórás munkaidő, előnyös munkabér + étkezési jegyek. Tel. 0744-403-114. (64267)

Szomorú szívvel búcsúznunk mélyen tisztelt kollégánktól, dr. **ARROS DÉNES** állatorvostól. Őszinte részvétem a gyászoló családnak. Nyugodjon békében! A Maros Megyei Állategészségügyi Igazgatóság munkaközössége. (3/5604-1)

Mély tisztelettel búcsúznunk volt kollégánktól, dr. **ARROS DÉNESTŐL**. Őszinte részvétem a gyászoló családnak. Isten nyugtassa békében! A Maros megyei Állatorvosok Kollégiumának tagjai. (4/5605-1)

ÜZENET SZERETETTEL
vasárnap 13:30

Barabási Tivadarral
és Kurta Kingával

ETV ERDÉLYI MAGYAR
TELEVÍZIÓ

SZERZETESK ASZTALÁNÁL
La masa
călugărilor

A Magyar Kereskedelmi és
Vendéglátóipari Múzeum vándorkiállítása
Expoziție itinerantă a Muzeului Maghiar
al Comerțului și Turismului

Maros Megyei Múzeum, várbeli épülete.
2019. szeptember 27. – december 18.
Muzeul Județean Mureș, clădirea din cetate.
27 septembrie – 18 decembrie 2019

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alapról származó összeggel **ártámogatott (ingyenes)** orvosi analízisek elvégzésére! Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között, valamint szombaton 8–13 óra között.

Várjuk Önöket!

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó - információ - 118-932
- általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
 - gyermekeknek - 0265/210-177
 - 0265/212-304
 - 0265/312 436
 - 0265/250-120
 - 0265/263 351
- Optolens szemsebészeti
- Marmed járóbeteg-rendelő: - 0265/263-351
- 0265/250-344
- 0756-468-658
- 0729-024-380
- Labor - 0751-114-307
- e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia
- Dr. Jeremiás István - 0265/222-446
- Lézerakupunktúra - 0722-885-851
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077
- Prefektúra - 0365/404-664
- RDS-RCS - 0265/266-801
- 0365/400-401
- 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929
- vidék - 0265/269-667
- Delgaz Grid - 0265/200-928
- 0800/800 928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatoma - 0265/215-702
 - közönségszolgálat - 0265/208-888
 - központ - 0265/208-800
 - 08008 208-888

- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Távolági buszállomás - 0265/237-774
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
- 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- és halottszállítás - 0745-609-830
- Melinda temetkezés - 0741-615-661
- Onești tér 12. sz., a Litoral mögött, teljes körű szolgáltatás - 0740-263-907
- 0265/311-862
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
- 0265/262-907
- Thomas Hux sofőriskola - 0741-235-239, - 0365/882-842

- Üveg-tükör szerelése, házhoz szállítás - 0265/248-430

Utazási irodák

- MAORI turisztikai iroda - 0365/440-528
- www.maori.ro e-mail: info@maori.ro
- Transervice - 0265/216-242
- World Travel Shop - 0265/216-768
- turisztikai iroda - 0265/269-900
- Bálint-Trans - 0745-611-999
- 9-17 ó. - 0265/255-092
- Intertours - 0265/264-011
- Royal GTS - 0265/269-308
- 0731-898-989
- Hu 0036-306-053-753
- Family Holiday - 0365/449-833, - 0749-922-887
- Thomas Hux utazási iroda - 0365/882-842, - 0772-068-684

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓ

Egy ízzel-lélekkel teli időutazás a szerző emlékein keresztül. Beszélgetés egy sokak által visszavágyott régi világról, autentikus ízekről, hagyományokról, melyek a szerző családi portáján még mindig élnek.

helyszín: a marosvásárhelyi Bolyai-téri Unitárius Egyházközség tanácssterme

időpont: december 12., csütörtök, 18 óra

Köbök

therezia

therezia
sapun de toaleta

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
- szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Târgu Mureș 88,11 Szovata 102,11
Marosvásárhely 88,11 Szovata 102,11

r . a . d . i . o

radio

Reghin 94,711 Sighișoara 104,311
Gușărieș 94,711 Segesvár 104,311

NUMAI
DIN INGREDIENTE NATURALE

limko
PÂINE ÎNTR-UN PAS

CSAK
TERMEZETES ALAPANYAGOKBÓL

Hagyományos receptek
természetes
alapanyagokból!

Jó étvágyat!